

Juhis PMA, VTA ja mesinike vaheliseks koostööks proovide võtmisel mesilastest

Taimekaitsevahendi kasutaja kohustused:

Vastavalt põllumajandusministri 29.11.2011. a määrusele nr 90 „Taimekaitsevahendi kasutamise ja hoiukoha täpsemad nõuded¹“ peab **taimekaitsevahendi kasutaja teavitama kavandatavast taimekaitsetööst vähemalt 48 tundi enne taimekaitsevahendiga pritsimise alustamist** seda isikut, kes on oma mesila olemasolust teada andnud ja kelle mesilastarud asuvad kuni kahe kilomeetri kaugusel põllust, kus taimekaitsevahendit kavatsetakse kasutada. Teades kavandatavatest taimekaitsetöödest saab mesinik jälgida taimekaitsetööde ajal oma mesilaste tegevust ja vajadusel võtta kasutusele ettevaatusabinõud.

Mesinike kohustused:

Vastavalt Eesti Vabariigi valitsuse 26.06.2014. a määrusele nr 103 „Põllumajandusloomade register¹“ **peavad kõigi mesilate andmed olema kantud PRIA põllumajandusloomade registrisse (edaspidi registrisse)**. Registreeritud peavad olema kantud nii turustamise eesmärgil kui ka omatarbeks tegutsevad mesilad, sõltumata mesilasperede arvust. Täpne mesila asukoht ning mesiniku sidevahendite andmed registris võimaldavad põllupidajatel leida tema läheduses olevate mesilate kohta infot PRIA avaliku veebikaardi kaudu.

Vastavalt põllumajandusministri 29.11.2011. a määrusele nr 90 „Taimekaitsevahendi kasutamise ja hoiukoha täpsemad nõuded¹“ tuleb **mesinikul teavitada oma mesila olemasolust** naabruses asuvaid taimekaitsevahendi kasutajaid.

Registreering põllumajandusloomade registris seda kohustust ei täida, vaid hõlbustab üksnes taimekaitsevahendi kasutajal esimesena mesiniku poole pöördumist juhul kui mesiniku kontaktandmed on kättesaadavad.

Proovi võtmine hukkunud mesilastest taimekaitsevahendite jääkide määramiseks

- Mesinik teavitab mesilaste massilisest hukkumisest volitatud veterinaararsti või maakonna veterinaarkeskuse järelevalveametnikku.

Mesilaste ulatuslikust haigestumisest või hukkumisest teavitamine (volitatud veterinaararsti või maakondlikku veterinaarkeskust) on vastavalt loomatauditõrje seaduse § 9-le mesinikule kohustuslik.

- Mesinik teavitab võimalikust taimekaitsevahendite väärkasutusest Põllumajandusameti (PMA) taimekaitse valdkonna järelevalveametnikku.

Kui mesinik teavitab PMA-d kahtlusest, et tema mesila lähiümbruses on toimunud võimalik taimekaitsevahendi kasutamise nõuete rikkumine ja mesilaste hukkumine võib olla selle tagajärg, lepib PMA järelevalveametnik mesinikuga kokku aja sündmuskoha ülevaatamiseks. Kohalesõidu vajalikkuse hindamiseks analüüsib PMA ametnik tema käsutuses olevat informatsiooni. Kui hetkeolukord annab põhjust kahtlustada, et mesilaste hukkumine võib olla tingitud taimekaitsevahendite kasutamise nõuete eiramisest, lepib PMA ametnik kohalesõidu aja kokku ka VTA ametnikuga. Kui seost taimekaitsetööde ja mesilaste hukkumise vahel ei ole võimalik tuvastada, teavitab PMA ametnik sellest mesinikku.

- Proov hukkunud mesilastest võimalike taimekaitsevahendite jääkide määramiseks võetakse veterinaarametniku poolt koostöös mesiniku ja PMA ametnikuga, kui kohapeal tuvastatud asjaolud viitavad võimalikule taimekaitsevahendite väärkasutamisele ja vastav rikkumine ei ole selgelt tuvastatav muude toimingutega.
- Proov võetakse vaid registreeritud mesila mesilastest ja tingimusel, et VTAd on mesilaste massilisest hukkumisest teavitatud.
- Proov saadetakse Põllumajandusuuringute Keskuse (PMK) laborisse analüüsimiseks.

Ametniku ja mesiniku tegevus proovi võtmisel:

Volitatud veterinaararst või veterinaar keskuse järelevalveametnik võtab PMA järelevalveametniku ja mesiniku juuresolekul tarust või taru vahetust ümbrusest 100 g ehk 200 ml (ca 1000 mesilast) proovi hukkunud mesilastest. Proov pakendatakse selleks ette nähtud proovikarpi ja sellele antakse tunnuskood. Proovi laborisse toimetamise korraldab PMA taimekaitse valdkonna järelevalveametnik.

Kui ühes mesilas on hukkunud mesilasi samaaegselt mitmes mesitarus, kogutakse üks proov erinevatest tarudest, kusjuures proov võib siis olla suurem kui eelnäidatud 100 g.

Mesiniku soovi korral võetakse ka teine nn. vastuproov, mis pakendatakse nii, et seda ei ole võimalik rikkumata avada ja märgistatakse analoogselt põhiprooviga ning see jääb säilitamiseks mesiniku juurde.

PMK laborist analüüsitulemuste (katseprotokolli) laekumisel edastab PMA järelevalveametnik selle koopia elektrooniliselt või väljatrükitult posti teel mesinikule. Katseprotokolli originaal jääb PMA kontrollibüroosse. Kui analüüsiga tuvastati taimekaitsevahendi jääkide esinemine hukkunud mesilastes, analüüsib PMA saadud tulemusi, võttes arvesse kõnealuse toimeaine mõju (LD) mesilastele ning informeerib koos katseprotokolli koopia edastamisega tehtud järeldustest mesinikku. Analüüsi kulud kaetakse riigieelarve vahenditest. Kui labori analüüsitulemused ei kinnita taimekaitsevahendi lubamatut sisaldust, tasub analüüside kulu mesinik arve alusel.

Kui hetkeolukord annab PMA järelevalveametnikule põhjust kahtlustada, et mesilaste hukkumine võib olla tingitud taimekaitsevahendite kasutamise nõuete eiramisest, kontrollib PMA järelevalveametnik koostöös mesinikuga kõiki mesila lähiümbruses tegutsevate põllumajandustootjate taimekaitsevahendite kasutust, vajadusel võtab proovi taimsest materjalist tuvastamiseks võimalikku kasutamisenõuete rikkumist.

Maakondade veterinaar keskuste ja PMA taimekaitse järelevalveametnike kontaktandmed:

Maakond	Veterinaar keskuse ametnik	PMA taimekaitse järelevalveametnik
Harjumaa	Arvi Raie, 5657 0038	Ave Post, 5306 2152
Hiiumaa	Piibe Kivisilla, 5697 9708	Helle Aasma, 510 4812
Ida-Virumaa	Eda Laas, 516 4094	Aare Mägi, 525 2278
Jõgevamaa	Arbo Kepp, 5331 1393	Jüri Siirmäe, 516 5097
Järvamaa	Hele-Mai Sammel, 5326 4669	Ülle Andrespok, 518 7875
Läänemaa	Tõnu Erik, 5663 1259	Jaak Otisalu, 5302 8397
Lääne-Virumaa	Kaja Vainula, 5693 0410	Tea Sepajõe, 5558 3657
Pärnumaa	Hans Sibrits, 526 9825	Reeli Allika, 529 1095
Põlvamaa	Peep Mälberg, 523 3097	Peeter Protsin, 5333 8594
Raplamaa	Riina Kaukver, 5919 2553	Ülle Andrespok, 518 7875
Saaremaa	Andro Jürisson, 526 8188	Maie Hõbenael, 5330 2756
Tartumaa	Toomas Kalja, 505 3393	Margus Mandel, 510 0233
Valgamaa	Virgo Roose, 5340 9809	Piret Mitt, 510 1794
Viljandimaa	Velta Riisalo, 525 1937	Ene Salusaar, 525 2296
Võrumaa	Elle Horn, 503 2667	Benno Laks, 507 4319

Veterinaarjärelevalveametnikel ja PMA taimekaitse järelevalveametnikel on võimalus konsulteerida ja vajadusel kaasata menetlusprotsessi mesindusorganisatsioonide poolt esitatud mesindusala eksperte.

Juhise koostaja: Põllumajandusamet, 14.06.2017

Juhise kinnitanud: Veterinaar- ja toiduamet, 15.06.2017

Juhise kinnitanud: Eesti Mesinike Liit, 15.06.2017